

ANG

Bayan

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XLII No. 14
Hulyo 21, 2011
www.philippinerevolution.net

Editoryal

Maghiliusa batuk sa rehimeng US-Aquino!

Makaligad ang isa ka tuig, wala sang nangdangan ang pumuluyo kundi dugang nga pag-antos, nagapalala nga kaimulon kag grabe nga pagkaulipon sa idalom sang labi nga nangin mapiguson nga rehimeng US-Aquino. Ginapas-an nila ang nagabug-at nga krisis nga resulta sang pagsunod ni Aquino sa daan na nga kontra-pumuluyo kag maki-imperyalista nga dalan sang nagligad nga rehimen.

Madasig nga nadisgusto ang pumuluyo sa wala sang desaysibo nga tikang sang rehimeng Aquino nga lagson, bistahon kag silutan si Gloria Arroyo kag mga kahimbon niya sa pagpandambong kag mga pasistang krimen. Wala sang kinalain sa kroniismo nga ala-Gloria ang ginapakita subong sang rehimeng Aquino sa wala-tuo nga kwestyunable nga mga pagnombrar kag maanomalya nga transaksyon nga ginaumiran sang ginatawag "Kamag-anak, Kaklase, Kaibigan at Kabarilan Inc."

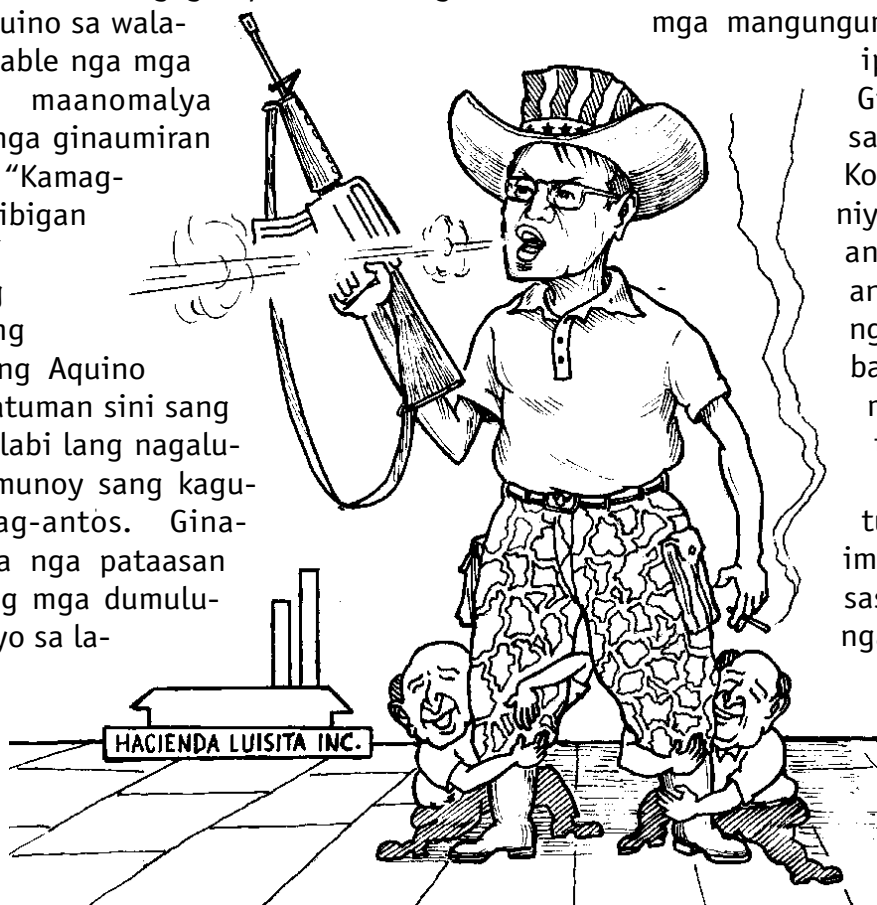
Nagalapnag ang kaakig sang banwa sa rehimeng Aquino bunga sang pagpatuman sini sang mga polisiya nga labi lang nagalummos sa ila sa kumunoy sang kaglutmon kag pag-antos. Ginapahanugutan niya nga pataasan nga pataasan sang mga dumuluong nga monopolyo sa langis ang presyo sang mga produktong petrol-
yo sa lokal nga merkado. Mismo ang Malacañang ang nagahatag-

dalan sa pagtaas sang sukot sa mga *expressway*, tren, kuryente, tubig kag serbisyo sa ikaayong lawas kag pang-edukasyon. Sa pihak nga bahin, ginabalagan ni Aquino ang pagtaas sang sweldo sa pihak sang pag-us-os sang tunay nga balor sang kita sang ordinaryo nga pumuluyo.

Padayon ang pagdingot sang tunay nga reporma sa Hacienda Luisita kag iban pang daku nga asyenda. Sunud-sunod ang mga tikang sang pamilya Cojuangco-Aquino para tiplangon, tungaon, pahugon kag tapnaon ang nagahimakas nga mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Ginkalipay ni Aquino ang mandu sang Korte Suprema nga maghimo liwat sang reperendum bahin sa "stock distribution option" liw-as sa panawagan sang mga mangunguma sang asyenda nga

ipanagtag ang duta. Ginkalipay man niya sang dampigan sang Korte Suprema ang tiyo niya nga si Eduardo Cojuangco nga angkunon ang "coco levy fund" nga ginpuga halin sa balhas kag dugo sang mga manugniyog sad-tong layi militar.

Sa pihak sang gintuga nga krisis sang imperyalistang "globalisasyon" sining nagligad nga duha ka dekada, pit lit gihapon ini nga ginasakdag ni Aquino. Ginaduso niya ang dugang nga liberalisasyon sang dumuluong nga negosyo kag

Mga tampok sa isyu nga ini...

Desisyon sa HLI,
ginapamatukan sg
mga mangunguma
PAHINA 4

49th IB, ginbunalan
sa Sorsogon PAHINA 7

Paghimakas
kag mga kadalag-an
sg ILPS PAHINA 13

pangapital, ang pagsapribado sang nabilin nga mga propyedad sang estado kag ang pagpadaku sang papel sang pribado kag dumuluong nga kapitalistang interres sa pagtukod sang mga imprastruktura publiko. Mapintas nga ginabungkag ang mga hayub-hayob sang mga imol agud hatagan-dalan ang interres sang daku nga kumpanyang komprador. Ginasapsapan ang badyet para sa ikaayong lawas kag edukasyon samtang nagakasamad ang mga eskwelahan publiko kag pasilidad medikal.

Nagapabilin nga tampad si Aquino sa polisiya sang International Monetary Fund (IMF). Pareho sang nagligad, masobra katunga sang resorsa sang estado ang gintalana para sa pagbayad sang utang sa luwas, nga kadam-an indi mapanginpulan sang pumuluyo. Padayon nga ginapatuman ang ekonomya nga nakatum-ok sa eksport sang *semiprocess* nga mga produkto. Nagasalig lang permi ang ekonomya sa utang pangluwas kag dumuluong nga kapital. Wala sang pangmalawigan nga solusyon sa tuman kalala nga problema sang disempleyo. Ginahatagan-dalan ang pagpandambong sang mga dumuluong nga kumpanya sa pagmina. Nagabalibad ang rehimen nga magbalay sang programa sa pagpundar

sang mga lokal nga industriya kag ekonomya nga nakatindog sa kaugalingon.

Wala sang ginapakaon ang rehimeng Aquino sa pumuluyo kun-di kabutigan. Ang Pantawid Pamilyang Pilipino Program (4Ps) ang pinakadaku nga ilusyon nga ginalibod ni Aquino. Ginapapati ni Aquino nga paagi sa paghatag sang pila ka libo nga piso nga limos kada tuig sa “pinakaimol” nga pumuluyo mahaw-as sila sa kaimulon bisan indi malubad ang mga basehang problema nga sosyal-ekonomiko pareho sang kawad-on sang duta, disempleyo kag tuman kanubo nga sweldo.

Ang 4Ps ni Aquino kabahin lang sang Oplan Bayanihan nga ginbalay sandig sa US Counterinsurgency Guide. Simple ang pinakatuyo sang 4Ps: habigon ang pumuluyo halin sa dalan sang rebolusyonaryong pagbato paagi sa pagpasalig sa ila nga magaayo ang ila pangabuhì. Ginapatuman ini katuwang ang mga operasyon nga ginatawag “peace and development” sang mga upisyal sa saywar sang AFP para takpan ang kapintas sang militar labi na sa kaumhan.

Salambiton pirme ni Aquino ang tawhanong kinamatarung pero wala man siya sang ginahimo nga signipikanteng tikang para sakdagon ini. Wala pa bisan isa ang nasilutan sa mga pa-

sistang kriminal nga responsable sa masobra isa ka libo nga ekstrahudisyal nga pagpamatay sa idalom sang rehimeng Arroyo. Nagapasundayag gihapon si Gen. Jovito Palparan nga utok sang mga brutal nga krimen sang nagligad nga dekada lakip ang pagdukot, paglugos, pagtortur sa mga estudyante sang UP nga sanday Karen Empeño kag Sherlyn Cadapan kag mga aktibista nga sanday Manuel Meriño, Raymond Manalo kag Jonas Burgos.

Wala bisan pagkastigo sa AFP sa indi maisip nga krimen sini sa idalom sang Oplan Bantay Laya sang 2001-2010. Gani padayon lang ang militar sa pagtigayon sang kampanya sang terorismo sa ginalunsar sini nga operasyon *triad*: dungan nga mga operasyong saywar, pagpaniktik kag kombatan. Sa mga operasyon nga ginatawag “community organizing for peace and development” (COPD), nagapapanaog ang militar sang *curfew*, kontrol sa populasyon kag pagkaon nga labag sa kinamatarung sang pumuluyo.

Adlaw-adlaw ginalapakan sang AFP ang tawhanong kinamatarung. Sa una nga tuig sang rehimeng Aquino, ara sa abereyds nga kada simana ang pagpatay sa mga aktibista.

Padayon ang pagbalibad sang militar nga kilalahon kag respetuhon ang Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law. Sining nagligad nga mga bulan, wala pili man nga ginalapas sini ang Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees sa pagaresto kag pagkulong sa mga representante kag konsultant sang National Democratic Front of the Philippines sa sugilanon pangkalinungan. Padayon nga nakakulong ang 17 konsultant sang NDFP sa pihak sang pagpirma ni Aquino sa kasugtanan sang Enero 2011 nga pagahilwayon sila. Nakakulong gihapon ang masobra 300 bilanggong pulitikal.

<div><p>Tuig XLII No. 14 Hulyo 21, 2011</p><p>Ang <i>Ang Bayan</i> ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.</p><p>Mahimo ini i-download halin sa <i>Philippine Revolution Web Central</i> nga makit-an sa:</p><p>www.philippinerevolution.net</p><p>Nagabaton ang <i>Ang Bayan</i> sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.</p><p>Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com</p></div>	
Kaundan	
Editorial: Maghiliusa batuk sa rehimeng Aquino	1
SOYA sa bilog nga pungsod	3
Desisyon sa HLI, ginapamatukan	4
Kada simana nga pagpamatay	5
Demolisyon sa Davao City	5
Pagpang-abuso sa Abra	6
AFP, ginbunalan sa Sorsogon	7
Opensiba sa Palawan	7
Opensiba sa Samar	8
Obispo, ginpasidunggan	8
Sumagaysay, nagadamgo	9
Opensiba sa Leyte	10
Pagpang-agaw duta sa ST	11
Pagpanghimulos sa utanon	12
Mga kadalag-an sg ILPS	13
Ang <i>Ang Bayan</i> ginabantala duha ka beses kada bulan sg Komite Sentral sg Partido Komunista sg Pilipinas	

Sa pihak nga bahin, nagapadayon ang pagpakig-areglo ni Aquino sa mga Marcos. Ang pagbukas nga bilangon nga “baganihan” ang diktador nga si Marcos daku nga insulto sa pumuluyong Pilipino kag pagbaliskad sa ila husga sang pukanon si Marcos sa Pag-alsa nga Edsa sadtong 1986.

Pareho sang diktaduryang Marcos kag mga sumunod nga rehimen, nagpakita si Aquino sang wala’y huya nga pagpakatuta sa imperyalismong US. Ginapangapinan niya ang Visiting Forces Agreement, ang Mutual Defense Treaty kag iban pa nga indi alalangay nga kasugtanan sang Pilipinas kag US. Padayon nga nakaistasyon sa Camp Navarro sa Zamboanga City ang 700 Amerikano nga kabahin sang Joint Special Operations Task Force (JSOTF)-Philippines. Sunud-sunod ang pagdungka sang mga barko-de-gera sang US nga nagpanaog sang linibo nga tropang Amerikano.

Sa mando sang US, ginagtungan ni Aquino ang isyu sang Spratly Islands agud magtuga sang tensyon diplomatiko kag militar sa South China Sea. Gusto sang US nga tugahon ang sitwasyon agud makapasilabot ang pwersa militar sini sa ngalan sang “pagbulig” sa Pilipinas. Estratehikong katuyuan sini nga balabagan ang pagbaskog sang China nga ginabilang nga nagadaku nga pamahog sa pangkalibutanon nga gahum sang US.

Ang rehimeng US-Aquino ang subong nga reaksyunaryo nga nagadumala sa nagaharing sistemang malakolonyal kag malapyudal. Wala sang malauman nga buasdamlag ang pumuluyong Pilipino sa idalom sang pagginahum ni Aquino. Igadulong lang sini ang masang anakbalhas, petiburgesya kag pungsodnon nga burgesya sa sunud-sunod nga nagapalala nga krisis.

Sa paghandum nga maagum ang pungsodnon kag demokrati-kong mga pagbag-o, wala sang

iban nga mahimo ang pumuluyo kundi ang maglunsar sang mga pangmasang paghimakas kag isulong ang armadong rebolusyon. Ang pagpatuman ni Aquino sang kontra-pumuluyo kag maki-dumuluong nga mga polisiya nagadabuk sa banwa nga pasingkion ang ila mga paghimakas. Indi magdugay kag makadto ang mga ini sa pag-alsa sang minilyon nga pumuluyo batuk sa papet kag reaksyunaryo nga paghari ni Aquino.

Padayon nga ginasulong sa bilog nga pungsod ang pagpakig-away gerilya agud lampasan ang mga kahinaan, labawan pa ang nagligad nga mga kadalagan kag agumon ang mga rekisito sa pagpasulong sang inaway banwa padulong sa estratehikong halintang sang pagkapatas. Sa pagsulong sang mga

pangmasang paghimakas, dapat handa ang BHB sa pagrekruta sang linibo pa nga Pulang hangaway sa mga maabot nga panahon. Dapat padayon nga maglunsar sang mga taktikal nga opensiba nga sarang mapadaog agud paluyahon ang armadong pwersa sang kaaway, magtipon sang dugang nga mga armas kag maghatag-inspirasyon sa banwa sa pagpasulong sang ila mga pangmasang paghimakas.

Bangud sa pagpatuman sini sang kontra-pumuluyo, maki-dumuluong kag mapiguson nga mga polisiya, madasig nga nagakahamulag ang rehimeng Aquino sa pumuluyo, bisan isa ka tuig pa lang ini sa poder. Indi magdugay kag pagalamunon ang paghari ni Aquino sang kalayo sang paghimakas sang pumuluyong Pilipino. AB

State of Youth Address, ginlunsar

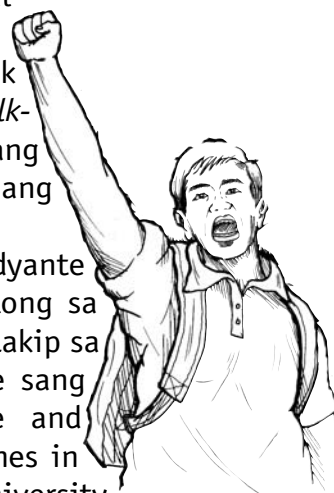
Naglunsar ang mga grupo sang pamatan-on-estudyante sang koordinadong protesta sining Hulyo 19 nga gintawag “State of the Youth Address” (SOYA) agud iduso kay Benigno Aquino III ang bastante nga badyet para sa mga pangpubliko nga unibersidad kag kolehiyo. Ginpakamalaut nila ang padayon nga pagbuhin sang natalana nga badyet sa mga pangpublikong kolehiyo kag unibersidad. Siling nila, ang halos duha ka dekada nga padayon nga pagbuhin sa badyet sa edukasyon nakapalain sa kalidad sang edukasyon sa pungsod.

Ginpasakupan sang ginatos nga mga organisasyon sang mga pamatan-on-estudyante ang pungsodnon nga aksyong protesta. Ginsuportahan ini sang 112 katapu sang Philippine Association of State Universities and Colleges, Kabataan Partylist kag ni Pres. Alfredo Pascual sang University of the Philippines.

Sa National Capital Region, tampok sa mga aksyong protesta ang mga *walk-out* sang mga estudyante, pagsindi sang kandila kag “planking” o paghapa sang mga raliyista.

Samtang, sa Iloilo City, 2,500 estudyante ang nag-*walkout* kag nagmartsa padulong sa Iloilo Provincial Capitol para sa SOYA. Lakip sa mga nag-*walkout* ang mga estudyante sang Western Visayas College of Science and Technology, University of the Philippines in the Visayas kag West Visayas State University.

Naglunsar man sang *walkout* ang mga estudyante halin sa Baguio, La Union, Sorsogon, Cotabato. Cebu, Davao kag Cagayan de Oro. AB

Mga mangunguma sang Hacienda Luisita, nagapamatuk sa desisyon sang Korte Suprema

Sa pihak sang pagdumili sang pamilya Cojuangco-Aquino, ginbungkag sang masobra 200 mamumugon sa uma sang Hacienda Luisita Inc. (HLI) ang 500 ektarya nga duta nga ginkudalan kag gin-angkon sang Rizal Commercial Banking Corporation kag sang kasosyo sini nga Luisita Industrial Park Corp. Ini ginhimo sa sulod sang ginaawayan nga asyenda sang tubo sa Baryo Balite, Tarlac City.

Ang kampanyang Bungkalan nga ginpasakupan man sang mga upisyal sang barangay isa ka organisadong protesta batuk sa maki-agalon nga mayduta nga desisyon sang Korte Suprema sang Hulyo 5. Bisan nga ginbasura ang Stock Distribution Option (SDO), ang desisyon nagmando man nga magtigayon sang reperendum kon sa diin papilion ang mga mangunguma kon magapabor sila sa SDO o sa pagpanagtag sang duta.

Masobra duha ka ektarya ang nabungkag sa sulod lang sang isa ka adlaw, gamit ang mga binangon kag pila ka *hand tractor*.

Antes ini, ginpahayag sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma nga indi nila mabaton ang desisyon sang korte. Indi sila mag-entra sa anuman nga reperendum nga ginapatawag bunga sini.

Nahibal-an gid sang mga taga-asyenda nga pabor sa pamilya Cojuangco-Aquino ang desisyon sang Korte Suprema. Sa boto nga 6-4,

ginpaboran sini ang nau-na nga desisyon sang Presidential Agrarian Reform Council sang 2005 nga nagbasura sa SDO. Pero ginbalewala sini ang dinekada na nga paghimakas sang mangunguma

kag mamumugon sa uma.

Daan na nga gingamit sang pamilya Cojuangco-Aquino ang reperendum para likawan ang obligasyon nila nga ipanagtag ang duta sang asyenda. Una nila nga gingamit ang taktika nga ini sadtong 1989, sa idalom sang rehimen ni Corazon Cojuangco Aquino.

Bangud ginapabugal sadto ni Aquino ang repormang agraryo bilang haligi sang iya rehimen, ginpalapad niya ang sakop sang reporma sa duta. Pero para mapabilin sa iya pamilya ang Hacienda Luisita, wala ginsakop sang reporma ang asyenda kag sa baylo ginpaidalom ini sa SDO. Sa baylo nga duta, ang mga wala sang pulos nga sapi ang ginpanagtag sa mga mangunguma.

Sang Agosto 2010, may panibag-ong reperendum sa tuyo nga idiskaril ang nagabaskog nga pagbato sang pumuluyo sa asyenda. Lapnagon ang pagpanuhol kag pagpamahog sang ar-

madong *goons* sang mga Cojuangco-Aquino para manipulahon ang botohan kag pagguwaon nga mayorya sang mangunguma may gusto sang SDO. Wala ginbaton sang mga mangunguma ang reperendum kag ang ginpresentar nga *compromise deal* sang pamilya Cojuangco-Aquino.

Umpisa pa sadto, wala sang plano ang pamilya Cojuangco-Aquino nga ipanagtag ang 6,453 ektarya nga asyenda sa pihak sang salambiton permi sang asendero nga pangulo. Gingamit nila pati ang pinakamataas nga korte sa pungsod para himuon nga ligal ang padayon nga pag-angkon sang ila pamilya sa duta nga indi man sa ila.

Madumduman nga sang dekada 1950, ang kwarta nga gingamit sa pagbakal sang Hacienda Luisita nga sadto ginapanag-iyahan sang mga Espanyol halin sa pautang sang Government Service Insurance System kag pila ka bangko sang US nga gingarantiyahan sang gubyerno sang Pilipinas. Nagpasugot sadto ang gubyerno nga gamiton ang pondo sang GSIS kag garantiyahan ang utang sini sa bangko sang US sa kondisyon nga pagkatapos sang 25 tuig ipanagtag na ang duta sa mga mangunguma kag mamumugon sa uma.

Wala ini ginpatuman sang mga Cojuangco. Gamit ang pagmaniobra sa mga layi kag hayagan nga pagpaniplang sa mga mangunguma, gin-angkon nila ang duta kag mapintas nga gintapna ang pagbato sang tunay nga nagapanag-iyang sini.

Mabaskog nga ginkundenar sang lainlain nga grupo sang mangunguma kag lainlain nga sektor ang desisyon sang Korte Suprema. Nagumpisa nga maglunsar sang lainlain nga aksyong protesta sa Hacienda Luisita para iduso ang ila kina-matarung nga maangkon ang duta.

Kada simana nga pagpamatay sa idalom sang rehimeng Aquino

Wala sang untat ang kampanya sa ekstrahudisyal nga pagpamatay sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa idalom sang rehimeng Aquino. Sa una nga tuig sang rehimen, halos kada simana may isa ka aktibista nga ginapatay ang mga armadong ahente sang estado. Ginapatingkad sini ang wala unod nga mga deklarasyon sang rehimen nga ginatib-ong sini ang tawha-nong kinamatarung.

Sa una nga tuig ni Aquino, nalista sang grupo nga KARA-PATAN ang 48 kaso sang ekstrahudisyal nga pagpamatay. Lakip sa mga biktima ang mga aktibista halin sa sektor sang mangu-nguma, mamumugon, mga pungsodnon nga minorya, empleyado sang gubyerno, titser, estudyante, imol sa syudad kag

tagasakdag sang kapalibutan. Wala sang untat man ang mga kaso sang pagdukot, tortyur, arbitraryo nga pag-aresto, iligal nga detensyon kag iban pa nga kalakasan militar sa pungsod.

Wala man sang ginapakita nga intensyon ang rehimeng Aquino nga silutan ang mga pasista nga responsable sa maso-

bra 1,000 kaso sang pagpamatay kag iban pang krimen sa idalom sang rehimeng Arroyo. Sa pihak sang duha ka nagasulunod nga mandu sang Korte Suprema sa AFP nga ipakita ang gindukot sini nga aktibista, wala gihapon sang ginhimo nga ti-kang si Aquino agud pasabton ang mga upisyal kag tinawo sang AFP nga amo ang sa likod sang mga krimen nga ina.

Sining Hulyo, magkasunod nga ginmando sang Korte Suprema sa militar nga ipakita ang mga aktibista nga sanday Jonas Burgos, Karen Empeño, Sherlyn Cadapan kag Manuel Meriño. Ginkilala sang korte ang mga ebidensya nga nagapakita nga ang pagdukot kay Burgos sang Abril 2007 kag kanday Empeño sang 2006 kahimuan sang mga tinawo sang AFP. **AB**

3 mangunguma, ginbakol sang 801st DRC

WALA gihapon sang untat ang pagpang-abuso sang militar sa kaumhan. Tatlo ka mangunguma ang ginbakol sang nagao-perasyon nga mga suldado sang Mayo kag Hunyo sa baryo sa Basey, Samar.

Sang Hunyo 4, nagbanog kag nabalian sang mga tul-an si Jessie Odel, 35, may asawa, sang bakulon siya sang mga suldado sang 19th IB sa Sityo Biga, Barangay Mabini bangud wala siya sang matudlo bahin sa Bag-ong Hangaway sang Banwa.

Sang Mayo 26, gindakop kag ginbakol sang mga suldado sang 801st Division Reconnaissance Company (DRC) si "Jerry," 30, may asawa.

Isa ka adlaw antes sini, gindakop man kag ginbakol sang pareho nga yunit militar sa Sityo Bagti, Mabini ang mangunguma nga si "Docoy," 30, may asawa.

Ang tanan nga biktima ginpaandaman nga indi magpanugid. Si Odel ginhambalan sang mga suldado nga bayaran lang nila ang mga gasto niya sa ospital kon maghipos na lang siya bahin sa pagpaantos sa iya. **AB**

Demolisyon sa Davao City

NAPULO ka residente sang Barangay Soliman, Agdao District, Davao City ang nasakit sang idemolis ang ila komunidad sang Hulyo 1. Lakip sa mga nasakit ang 12-anyos nga bata.

Mabaskog nga ginkundenar sang Tanggol Bayi, grupo sang kababainhan nga nagapangapin sa tawha-nong kinamatarung, ang mapintas nga demolisyon. Napulo ka adlaw lang antes ini gindemolis man ang isa ka imol nga komunidad sa Tigatto, Buhangin District sa pareho nga syudad.

Masobra 200 pamilya ang madulaan tani sang puluy-an kon nangin lubos ang demolisyon. Problema man kon diin sila masaylo bangud daku nga bahin sang Davao City ang nahalitan sang baha pila ka adlaw lang ang nagligad.

Wala madayon ang pagguba sa tanan nga mga balay sang mag-abot si Mayor Sara Duterte para kumprontahon si Court Sheriff Abe Andres nga nagapaturan sang demolisyon. Antes sini ginsugilanon niya ang *court sheriff* nga ipaatrasar sang pila ka oras ang demolisyon kag hulaton ang iya pag-abot agud malikawan ang pag-ula sang dugo. Sang ginbalewala sang court sheriff ang pangabay sang meyor, sa kaakig ni Duterte ginsumbag niya ini. Ang insidente nga ini ang nag-agaw sang atensyon sang masmidya kag publiko. Madamo ang nagpakamalaut kay Duterte pero madamo ang daw nalimtan sa paghatag-atensyon sa kalakasan batuk sa mga imol. **AB**

Mga pagpang-abuso sang militar sa Tubo, Abra

Grabe nga paglapas sa tawhanong kinamatarung ang nangin katuwang sang mga operasyon militar sang 41st IB halin Marso tubtob Abril sa Barangay Alangitan, Tubo, Abra kag sining Mayo sa Barangay Baclingayan sa banwa man sang Tubo.

Sa Baclingayan, iligal nga gin-aresto sang Mayo 24, bandang alas-6:15 sang aga si Sanyan Pimmangen Macaiba, taga-Belwang, Sadanga, Mountain Province. Nagkadto sadto sa Baclingayan sanday Macaiba kag isa niya nga upod nga taga-Belwang agud magbakal sang kalabaw. Samtang ara sila sa dalan pabalik sa Belwang, nasumalang nila sa Kadawilan sa Belwang-Baclingayan Trail ang isa ka seksyon sang Recon Platoon Alpha Coy sang 41st IB sa idalom ni 2Lt. Aries M. Tagayun. Nakadaglan ang upod ni Macaiba.

Ginpangitaan sang militar si Macaiba sang dokumento sang kalabaw pero wala siya sang mapipakita. Kinumpiska ang dala niya nga karbin kag .45 pistola.

Ginpalukpan sang militar malapit sa tiil si Macaiba sang tatlong beses gani nabuslot ang iya tsinelas. Ginsuksukan siya sang *poncho* kag gin-upod siya kag ang kalabaw pabalik sa Baclingayan. Ginbusalan ang iya baba para indi makahambal.

Gin-entrigar ang kalabaw sa mga upisyal sang barangay. Wala nila ginpakita si Macaiba sa mga pumuluyo sang Baclingayan. Mga alas-11 sang gab-i gindala si Macaiba sa sentro kag ginpasa sa PNP. Ginkasuhan siya sang iligal nga paghupot sang armas kag ginpapyansa sang P80,000. Temporaryo nga nahilway si Macaiba pero may ginatubang gihapon siya sang himuhimo nga kaso.

Halin Mayo 22-29 nagbutang sang 105 mm *howitzer* ang mili-

tar sa Baryo Kili, Tubo.

Sadtong Mayo 22 pila ka oras nga gindetine sang 41st IB sa *power house* sang Micro Hydro Power *generator* sang Barangay Kili si Manuel Bagsao, residente sang nasambit nga baryo. Ginhilway lang siya sang kadtuan sang pumuluyo ang ginahamtangan sang militar para iinsister ang paghilway kay Bagsao.

Ginpahog man ni Lt. Col. Noli Anquilino, hepe sang 50th IB, ang amay ni Ka Andy, isa ka Pulang hangaway para itudlo ang nahamtangan sang iya anak. "

Sa Sityo Beew, Alangtin, nagbutang sang *mortar* sa atubang sang simbahan sa sulod sang baryo ang mga tinawo ni Colonel Anquilino. Pila ka beses nila nga ginpalupok ang mortar nga ini. Isa ka bulan man nga ginwestuhan nila ang mga pasilidad sang sibilyan pareho sang *dap-ay* (lugar nga tipunan sang mga tigulang) kag barangay hall luwas sa mga balay sang mga residente.

Ginkontrol sang militar ang hulag sang pumuluyo. Ginlista nila ang mga ngalan sang mga nagaguwa sang baryo, lugar nga ginakdtuan kag oras kag petsa sang pagbalik.

Arbitraryo nila nga ginasakit ang pila ka sibilyan. Duha ka beses nga ginhampak si Wail, 30 anyos nga soltero, bangud wala kuno nagustuhan sang suldado ang pamaagi sang pagsabat ni Wail sa mga pamangkot niya.

Ginmultahan sang mga tigulang ang nasambit nga suldado bangud sa iya pagpangbastos.

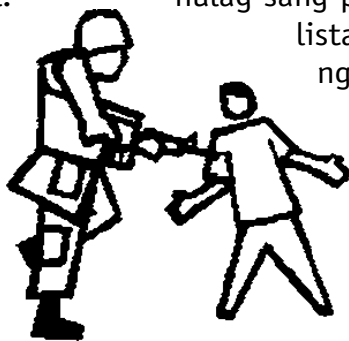
Ginharas man ang mga ginadudahan nga tagasuporta sang BHB sa Beew. Partikular nga gin-initan ang apat ka balay nga ginasuspetsahan nila nga mayor kuno nga ginadayunan sang BHB: ang balay sang magtiayon nga Lorenzo kag Rita Cayadag; Benedicto "Bakday" Oloan; Tessie Bakilog; kag Totoy Palino. Ginkuhaan nila sang litrato si Jennifer Palino (anak ni Totoy Palino) kag gin-akusahan nga kuryer sang BHB. Gin-initan man ang ido ni Oloan nga pang-*hunting* kuno sang BHB.

Ginsamad sang mga tropa sang 50th IB ang kudal sang mga hinuptan nga kalabaw gani nakasulod ang mga ini sa mga uma kag kaingin kag nasamad ang mga tanum sang masa. Madamo man nga kalabaw ang nahulog, napiang o namatay. Wala man lang ginkay-o sang militar ang ginsamad nila nga kudal.

Ginsunog sang militar ang kagulangan kag kabukiran nga ginadudahan nila nga ara ang BHB. Malapad ang naabot sang sunog. Pagamultahan tani sila sang pumuluyo pero ulihi na bangud nakahalin na ang tropa.

Pinakamalala nila nga paglabag ang pagdukot kay Martin "Baldo" Chupchupen nga taga-Mainit, Bontoc, Mountain Province. Halin si Chupchupen sa Mainit para magbakal sang kalabaw sa Alangtin ugaling wala niya nahibal-i nga may operasyon ang militar. Nasumalang niya ang mga tropa sang 50th IB sa Mt. Layaban. Gindakop siya sang mga ini kag gindala sa ila hedkwarters sa Manabo, Abra. Kada pangitaon siya sang mga kasimaryo niya sa kwartel sang 50th IB ginsiling sang militar nga ginhilway na nila si Chupchupen. Ang matuod wala gihapon siya ginapakita tubtob subong.

AB

49th IB, ginbunalan sang BHB sa Sorsogon

Wala-tuo ang mga kaswalti sang mga naga-operasyon nga tropa sang 49th IB sa Sorsogon. Sa kada atake sang kaaway nahibal-an sila sang mga Pulang hangaway sang Bagong Hangaway sang Banwa (BHB) kag naambusan.

Sang Hulyo 4, nahibal-an sang isa ka yunit sang BHB nga nakahukmong sadto sa Barangay Togawe, banwa sang Gubat nga nagalakat padulong sa ila lokasyon ang isa ka tim sang 49th IB. Gilayon nga nagplano sang ambus ang mga Pulang hangaway. Ginpalukpan nila sang *command-detonated explosive* (CDX) antes paulanan sang bala ang nagapadulong nga mga suldado. Apat nga kaaway ang ginreport nga napatay.

Masunod nga adlaw, ginpaukpan sang militar sang ila kaakig ang mga inosente nga sibilyan. Bandang alas-9:30 sang aga, ila gindakop sanday

Rosabelle Mangampo Calayo, 32 anyos nga iloy, mga anak niya nga sanday Mark Jay, 2 tuig kag Mark Anthony, 1 tuig, kag hinablos nga si Ricky Calayo, 23 anyos kag gindala sa munisipyo sang Gubat. Ginpauli lang sila paglab-ot sang alas-2 sang hapon sang kadtuan sila sang barangay chairman sang Togawe.

Antes ini, gintuyo nga salakayon sang 49th IB ang isa ka yunit sang BHB nga temporaryo nakahukmong sa Barangay San Ramon, Barcelona sang Hunyo 30 sang hapon. Nahibal-an ini sang BHB kag naunahan sila gamit ang CDX kag mga awtomatikong riple. Indi magnubo sa tatlo ang napatay kag lima ang napilasan sa kaaway.

Pagkagab-i, naglunsar sang *hot pursuit operation* ang militar sa Barangay San Ramon. Ginkumpiskahan nila sang *cellphone* ang mga tagabaryo nga sanday Rosanna kag Rosemarie Estiller. **AB**

23 armas, naagaw sa mga kontra-mina nga opensiba sang BHB sa Palawan

Nagahinugyaw ang pumuluyo sang Palawan sa sunod-sunod nga mga kadalag-an sang Bagong Hangaway sang Banwa (BHB) batuk sa mga mapanghalit nga operasyon sang pagmina sa prubinsya. Nakaagum ang mga Pulang hangaway sang 23 armas sa anom ka taktikal nga opensiba sang Zacarias Sarsidillo Command (BHB-Palawan) sining Hunyo tubtob Hulyo.

Suno kay Ka Samuel Caballero, tagapamaba sang BHB-Palawan, nakaagaw ang BHB sang Hulyo 2 sang mga kagamitan sa pagmina sa Orebucks Mineral Traders, isa ka kumpanya sang nagamina sang *chromite* sa Barangay Paly, Taytay. Nakahakot

man sila sang 11 armas nga may lainlain nga kalibre pareho sang isa ka Baby M16, duha ka Ingram *machine pistol*, duha ka KG9 *machine pistol*, duha ka *shotgun*, duha ka .45 pistola kag isa ka .38 rebolber. Nakaagaw man sila sang tatlong granada,

anom ka radyo pangkomunikasyon, isa ka *sniper scope* kag iban pang kalibre sang mga bala.

Sa banwa man sang Taytay, ginsilutan sang isa ka yunit sang BHB ang abusador nga Bantay Lawa Security Group sang Hunyo 27 sa Danao Lake, Barangay Poblacion bangud sa nangin instrumento ini sa pagpang-agaw sang duta kag pagpanunog sang mga tanom sang mga mangunguma sa nasambit nga lugar. Naagaw ang isa ka "Street Sweeper" nga *shotgun*, apat ka .45 pistola kag isa ka radyo ICOM. Ginsalakay man sang BHB-Palawan sang Hunyo 26 ang mga tinawo pangseguridad nga nagbantay sa minahan sang Ipilan Nickel Corporation sa Barangay Ipilan, Española, Palawan. Naagaw sa ila ang isa ka *shotgun*, isa ka pistola nga 9 mm kag anom nga radyo pangkomunikasyon. Sa adlaw man nga ini, nakumpiska halin sa tinawo pangseguridad sang Marco Asia ang isa ka *shotgun* kag isa ka .38 kalibre nga pistola. Ang Marco Asia nagamina sang *nick-*

"Palawan...", sundan sa pahina 8

"Palawan..., " halin sa pahina 7

el sa Baryo Pulot 3, sa banwa sang Española.

Samtang, gindis-arma-han sang isa ka iskward sang BHB ang abusador nga kriminal nga pribado nga armadong grupo ni Abet Pacia sa Barangay San Jose, Taytay sang Hunyo 6. Nakakumpiska sila sang isa ka karbin, duha ka *shotgun*, isa ka kal .45 pistola kag isa ka pares sang *night vision goggles*.

Siling ni Caballero, ginkalipay sang pumuluyo ang madinalag-on nga mga opensiba nga ini sang ila hangaway sang banwa. Madugay na nga ginareklamo sang mga taga-Palawan ang pagkasamad sang kapalibutan dulot sang operasyon sang mga kumpanya sa pagmina. Ginreklamo man sang pumuluyo ang pagsabwag sang kahadlok sang armadong tinawo sang mga kumpanya nga ini labi na sa mga bata kag pamatan-on.

Sa pihak sini, nagpabungol-bungol ang mga gubyernong lokal kag nakighimbon pa sa mga kumpanya sa pagmina. **AB**

Operasyon harasment sa Samar

ISA ka suldado ang napatay kag tatlo ka iban pa ang napilasan sa operasyong harasment nga ginlunsar sang isa ka yunit sang Jorge Boluto Command sang Bag-ong Hangaway sang Banwa sang Mayo 29 sa Sityo Biga, Barangay Mabini, Basey, Samar. Ang mga kaswalti kalakip sa 35 tropa sang naga-operasyon nga 801st Division Reconnaissance Company, isa ka pili nga yunit sang 8th Infantry Division. Wala sang kaswalti sa bahin sang BHB. Ang pag-atake amo ang pagsilot sa 801st DRC nga naumid sa pagpangbakol sa pumuluyo sa ila nga mga operasyon sa Basey.

Serbisyo medikal sa Samar, ginlunsar

NAGALAB-OT sa 120 pasyente halin sa pila ka baryo sang Pinabacdao, Samar ang nakabenepisyo sang lainlain nga mga serbisyo nga medikal halin sa mga Pulang hangaway sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) kag lokal nga medik sang Hunyo. Ginpaidalom sila sa mga pag-eksamin, menor nga operasyon, paggabot sang ngipon kag iban pa nga serbisyo sa ikaayong lawas.

Ang interbaryo nga serbisyo medikal ginlunsar pagkatapos ang paghanas sang Jovito Ragay Command sang BHB sa Calbiga, Samar sang Mayo 23-Hunyo 10. Nagpartisipar diri ang 15 gerilya kag 10 katapu sang mga lokal nga organisasyong masa. Katuyuan sang paghanas ang pagpataas sang kinaalam sa halambalanon sa ikaayong lawas kag ang pag-amot sang hilikuton medikal sa pagsulong sang inaway banwa.

Utok sang pasistang krimen, ginsilutan sa Batangas

GINPATUMAN sang Bag-ong Hangaway sang Banwa ang husga sang hukmanan sang pumuluyo batuk kay P/Supt. Rodney Ramirez nga napamatud-an nga utok sa pagpamatay sang duha ka lider masa sa Southern Tagalog. Ang silot nga kamatayon ginpatuman sang Eduardo Dagli Command sang Hunyo 12 sang aga sa Barangay Butong Bayan, Taal, Batangas.

Sa ginhimo nga imbestigasyon, napamatud-an nga si Ramirez ang nagmandu sang pagpatay sa mga lider masa nga sanday Sabina "Nanay Sabeng" Mendoza Arriola sa Santa Rosa, Laguna sang Marso 23, 2009 kag kay Kenneth Reyes sa Lemery, Batangas sang Abril 11.

Bishop Purugganan, taga-alagad sang pumuluyo

Nagsaludo ang National Democratic Front of the Philippines kay Most Rev. Miguel Purugganan, Bishop Emeritus sang Diocese sang Ilagan, Isabela nga napatay sang Hulyo 8. Ginpaabot sang NDF ang himpit sini nga pagpakig-unong sa iya nga pamilya, mga kaupdan sa simbahan, mga abyan kag tanan nga pumuluyo nga nabuligan niya.

Si Obispo Purugganan isa sa pito ka Katoliko nga obispo nga maisog nga nakigbato sa layi militar kag sa diktaduryang Marcos. Gintukod niya ang Basic Christian Communities Community Organizing (BCC-CO) sa bilog nga pungsod nga nagorganisa kag nagmobilisa sa mga ginapigos kag ginahimuslan nga pumuluyo para iduso ang ila ki-

namatarung, kolektibong isulong ang ila interes kag ipakigbato ang ila basehan nga pungsodnon kag demokratikong mga handum. Pangulo siya sang BCC-CO sa malawig nga panahon.

Ginbaton niya bilang istap nga organisador sang BCC-CO bisan ginalagas sang diktaduryang Marcos kag ginbansagan sini nga kaaway sang estado. Ginbuligan kag ginpangapinan niya ang iya istap nga ginadakop kag ginabilanggo sang militar. Bisang panahon nga indi pa siya obispo, nakilala siya bilang matarung kag nagakabalaka nga tawo. Siling sang NDFP, indi malipatan sang mga nakaupod niya ang iya himpit nga pag-alagad sa pumuluyo. **AB**

Nagadamgo nga bugtaw si Colonel Sumagaysay

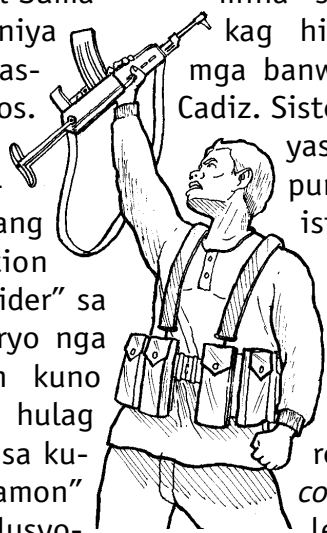
Nag-ani sang nagalanog nga kadalag-an ang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sa Negros, liw-as sa halos adlaw-adlaw nga pangbuladas ni Col. Jonas Sumagaysay sang 3rd ID.

Nagadamgo si Colonel Sumagaysay kon ang laum niya indi magdugay kag mawasak na ang BHB sa Negros. Sa pinakaulihi nga buladas ni Sumagaysay, nakatanom kuno ang AFP sang mga “deep penetration agent” (DPA) o mga “insider” sa kubay sang rebolusyonaryo nga hublag gani nahibal-an kuno nila gilayon ang mga hulag sang BHB. Suno sa iya, isa kuno ka “Oplan Panghilamon” ang ginahimo sang rebolusyonaryong hublag sa isla para limpyuhan ang kubay sini sang ginasugid-sugid nga mga DPA.

Nagabaskog kag wala nagaluya ang BHB sa isla. Pamatuod sini, nakalunsar ang BHB sang 21 ka koordinadong taktikal nga opensiba halin Hunyo 5 tubtob Hulyo 6. Suno sa pahayag ni Ka Juanito Magbanua, tagapamaba sang Apolinario Gatmaitan Command sang BHB-Negros, pito ka suldado ang napatay kag 15 ang napilasan sa kaaway kag nakagaw pa ang BHB sang anom nga mabaskog nga armas. Ginpinahan man sang BHB ang mga *asset* sang militar.

Pinakaulihi sa mga taktikal nga opensiba ang pagsalakay sang BHB sa *fish farm* sang hinablos ni Gov. Alfredo Marañon Jr. sa Baryo Bulanon, Sagay sang Hulyo 16. Duha ka M14, isa ka M16, isa ka *shotgun* kag isa ka .22 nga pistola ang naagaw sa nasambit nga ambus.

Ginkalipay sang pumuluyo ang pagpanalakay sa kontra-pumuluyo kag maki-kapitalista nga gobernador sang Negros Occidental. Si Marañon ang ara sa likod sang mga operasyon sa pag-

mina sa mga kabukiran kag higad baybay sang mga banwa sang Sagay kag Cadiz. Sistematikong ginpalayas niya ang 8,000 pumuluyo nga nagagistar sa sakop sang Northern Negros Forest Reserve para himuon nga pastuhan.

Antes ini, ginreyd sang BHB ang *compound* sang Philex Gold Mining Corp. sa Barangay Nabulao, SipalayCity sa Negros Occidental sang Hulyo 6. Gindis-armahan sang mga Pulang hangaway sa idalom sang Armando Sumayang Command sang BHB sa Southwestern Negros Front ang mga armadong gwardya kag ginwasak ang tatlo ka salakyan sang minahan kag duha ka baraks. Apat ka *shotgun*, isa ka .357 rebolber kag tatlo ka radyo pangkomunikasyon ang naagaw sang BHB.

Ang Philex Mining Corp., suno kay Ka Andrea Guerrero, tagapamaba sang BHB-Southwestern Negros, responsable sa pagpanghalit sa kabuhi, pangabuhian, ikaayong lawas kag kapalibutan sang pumuluyo. Nagatambak ini sang makahililo nga higko sa sapa sang Mantubay kag mga suba sang Bacuyangan kag Sipalay nga nagresulta sa mada-muan nga pagkamatay sang mga isda sa mga baybayon sang Sipalay kag pagkaubos sang tubig para sa irigasyon sang mga mangunguma.

Bunga sang mga operasyon kag eksplorasyon sang nasambit nga kumpanya sa pagmina, pila

ka libo nga pumuluyo ang napalayas sa ila nga puluy-an pareho sang natabo na sa mga barangay sang Camindangan, Manlocahoc, Cabadiangan kag San Jose sa Sipalay City kag Baryo Camalandaan sa banwa sang Cauayan.

Antes pa ang taktikal nga opensiba sa norte sang Negros, nakibot ang pulisya kag militar sa sunod-sunod nga aksyon militar sang mga gerilya sa idalom sang Leonardo Panaligan Command sa Central Negros. (Basa-hon ang artikulo sa isyu nga Hulyo 7, 2011 sang AB.)

Sa naaminhan nga bahin naman sang isla, nakibot si Lt. Col. Eduardo Gubat, hepe sang 62nd IB, sa ginlunsar nga mga pagsalakay sang BHB. Sang Hunyo 8 sang gab-i, ginreyd sang Roselyn Pelle Command sang BHB-Northern Negros ang mga tropa sang 62nd IB nga nakabase sa Sityo Magkalape, Baryo Tabun-ac, Toboso, Negros Occidental. Duha ka suldado ang napatay kag pila ang napilasan. Pagkaaga, ginharas sang isa ka yunit sang BHB ang tropa nga nakabase sa mataas nga bahin sang Sityo Gabon-gabon sa dulunan sang Baryo Tabun-ac kag Baryo Pantao, Calatrava.

Sang Hunyo 12, ginambus sang BHB ang isa ka kolum sang Regional Mobile Group sa Sityo Banag, Libertad sa Escalante City. Anom ka tinawo sang RMG ang napatay.

Samtang, isa ka suldado sang 11th IB ang napilasan sang mag-engkwentro ang militar kag isa ka yunit sang BHB sa Sityo Lagasan, Barangay Tacpao, Guihulngan, Negros Oriental sang Hulyo 4.

Bunga sang mga kapaslawan nga ini, ginkuha sa pwesto si Col. Francisco Patrimonio bilang hepe sang 303rd Brigade sining Hulyo 20. Ginbalik man sa Negros ang 3rd Scout Ranger Company halin sa Samar.

AB

Sunod-sunod nga opensiba sa Leyte batuk sa 78th IB

Baynte'y uno (21) ka suldado sang 78th IB ang napatay sang sumalangon sila sang mga taktikal nga opensiba sang mga Pulang hangaway sa idalom sang Mt. Amandewin Command sang Bag-ong Hangaway sang Banwa sa Leyte (MAC-BHB-Leyte). Ginkalipay sang mga taga-Leyte ang mga kadalag-an nga ini sang BHB nga nagpataas sa moral kag ikasarang nga magbato sang hangaway sang banwa, suno sa naatrasar nga pahayag halin sa Efren Martires Command sang BHB (EMC-BHB) sa Eastern Visayas.

Ginpanginwala sang madinalag-on nga taktikal nga opensiba nga ini ang pahayag sa midya ni Col. John Bonafos, hepe sang 802nd Brigade, nga isa ka suldado lang ang kaswalti sang 78th IB.

Sa kamatuoran, siling ni Ka Karlos Manuel, tagapamaba sang EMC-BHB-EV, maluwas sa 18 tropa nga napatay sang BHB sa tatlo ka taktikal nga opensiba nga ginhimo sini, nadugangan pa sang tatlo ang kaswalti sang kaaway sang magluntad ang *misencounter* sa tunga sang mga nagamo kag demoralisado nga suldado sang 78th IB. Sa

bahin sang BHB, apat nga Pulang Hangaway ang napilasan sang gamay sa nasambit nga mga inaway.

Sang Marso 2, ang bag-o nga gindeploy sa Leyte nga mga pwersa sang 78th IB naglunsar gilayon sang mga operasyon militar sa erya. Bisan pa man, nahandaan sang mga Pulang hangaway ang opensiba sang kaaway bangud kabisado nila ang matag-as nga kabukiran kag mabaskog ang suporta sang mga mangunguma nga pirme nabiktimang sang militar.

Sang Marso 8, gin-ambusan sang isa ka yunit sang MAC-

BHB-Leyte ang isa ka platun sang 78th IB mga alas-4 sang hapon sa Sityo Mati, Barangay Antipolo, Albuer, Leyte. Pagkatapos sang 40-minutos nga inaway, anom nga tropa sang 78th IB ang napatay kag naparalisa ang kadam-an sang platun.

Pagkaaga, Marso 9, ginbalian sang mas gamay nga yunit sang BHB ang mga demoralisado nga suldado. Mga alas-6 sang aga ginharas sila sang mga Pulang hangaway kag nadugangan sang lima pa ang kaswalti sang kaaway.

Sang Marso 13, mga alas-10 sang aga, liwat gin-ambus sang BHB ang isa pa ka platun sang 78th IB sa Sityo Buwak, Barangay Tinag-an, Albuer. Naglawig sang masobra isa ka oras ang inaway kag pito ang napatay sa kaaway.

Bangud sa sunod-sunod nila nga pagkalutos, ang demoralisado kag nagatalang-talang nga mga suldado nag-*misencounter* sang Marso 18. Tatlong pa ang napatay bangud sini. **AB**

Ibuyagyag, pakuno-kuno sang 8th ID

Pamatuod sang maki-hayop nga batasan sang 8th ID ang paggamit sini sang mga obispo sang Simbahan Katoliko para itulod ang isa ka imoral, indi matarungan kag todo-larga nga gera paagi sa Oplan Bayanihan.

Ini ang pagpakamalaut ni Fr. Santiago Salas, tagapamaba sang National Democratic Front-Eastern Visayas (NDF-EV) sa pagpabugal ni Armed Forces Chief of Staff Gen. Eduardo Oban kag hepe sang 8th ID nga si Gen. Mario Chan nga nakuha na kuno nila ang suporta sang simbahan, lokal nga gubyrno kag iban pa nga sektor para sa Oplan Bayanihan. Nagapanawagan ang NDF-EV nga mangin mausisaon kag mabinantayon para indi sila mahulog sa tugabong sang militar kag maanod sa maduguon nga kampanya sini batuk sa pu-

muluyo sang Eastern Visayas. Paagi sa Oplan Bayanihan, ang militar pareho sang mabangis nga lobo nga nagapakuno-kuno nga mabuot nga karnero, siling ni Salas. Dapat ini nga lubos nga ibuyagyag indi lang sa Eastern Visayas kundi sa bilog nga Pilipinas.

Ginaganyat sang NDF-EV ang tanan nga ibuyagyag kag batuan ang Oplan Bayanihan. Siling ni Salas, dapat makita sang pumuluyo ang pagpaniplang kag malisyoso nga pagpakuno-kuno sang Oplan Bayanihan bilang programa para sa kalinungan

kag kauswagan. Imbes nga madala sa indi tadlong nga dalan sang Oplan Bayanihan pakadto sa gera, ginaganyat sang NDF-EV ang Simbahan Katoliko kag iban pang sektor nga suportahan ang negosasyon pangkalinungan sa tunga sang gubyrno nga Aquino kag sang NDFP kag ang paghimakas para sa makatarungan kag malawigan nga kalinungan. Dapat man nila nga suportahan ang paghimakas para maagum ang hustisya para sa mga biktima sang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung. Ang subong nga talakayan sa sugilanon pangkalinungan nagatuyo nga makahimo sang mga solusyon sa mga problema nga sosyo-ekonomiko, nga isa sa mga ugat sang nagaluntad nga gera sibil sa pungsod. **AB**

Pagpang-agaw kag monopolyong kontrol sa duta sa Southern Tagalog

Apat ka gatos ka libo (400,000) ektarya sang duta nga mata-lauma ang naumid sa mga kaso sang pagpang-agaw sa Southern Tagalog sa subong. Sakop sini ang 76 banwa kag 168 baryo. Lakip sa mga manug-agaw ang 67 agalon nga mayduta kag 49 korporasyon sa *real estate*. May peligro nga mapalayas ang masobra 150,000 pumuluyo sa 50 sa mga kaso nga ini.

Ginagamit sang mga agalon nga mayduta kag debeloper sang *real estate* ang lainlain nga reaksyunaryo nga polisiya kag layi para himuon ang pagpang-agaw sang duta. Matingkad sa rehiyon ang malaparan nga *land use conversion* (LUC) o pagbaylo-gamit sang mga lupa nga ginapanag-iyahan sang daku nga agalon nga mayduta para likawan mapaidalom ang mga ini sa repormang agraryo.

Halin sa mga duta nga ginatalauma, ginatransporma nila ang mga ini pakadto sa subdibisyon nga residensyal, engklabong industriyal, sentrong komersyal kag mga proyekto nga nagapanago sa karatula nga eko-turismo pareho sang mga *golf course*, *leisure* kag *ecological farm*, kag *theme and nature park*. May mga kaso nga hayagan nga ginamaniobra sang mga nagaluntad nga layi sa pagpanag-iyahan sa duta para lokohon ang mga mangunguma. Sa iban nga bahin sang rehiyon, lapnagon ang kanselasyon sang *certificate of land ownership award* (CLOA), *certificate of land title* (CLT) kag *emancipation patent* (EP)—mga probisyon sa layi sa repormang agraryo.

Linibo ka ektarya man ang ginasakop sang pagmina kag

konstruksyon sang mga “proyekto pangkauswagan” pareho sang mga higante nga dam. Lakip diri ang eksplorasyon sang Mindoro Resources Ltd. sa 24,000 ektarya nga kadutaan sa Batangas, ang nagahana nga pagtukod sang Laiban Dam nga magasakop sa 28,000 ektarya nga kadutaan sa dulunan sang Rizal kag Quezon kag ang *offshore mining* sang Pitkin Petroleum Ltd. Mining Corp. sa Mindoro nga nagasakop sang 645,000 ektaryang lupa kag higad sang baybay.

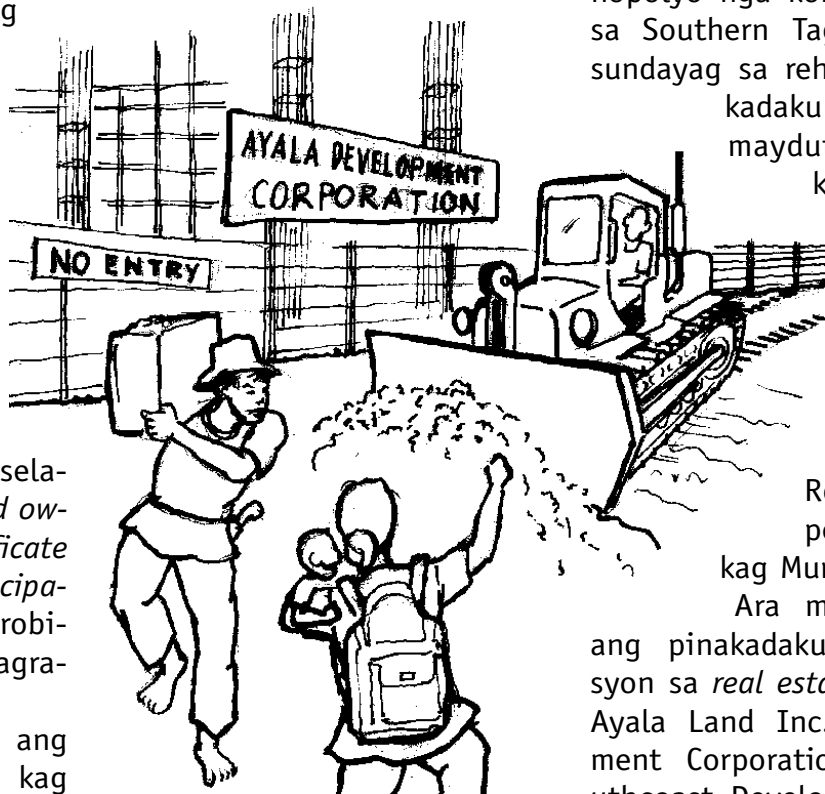
Nagalapnag man ang transpormasyon sang mga duta nga agrikultural pakadto sa mga

korporado nga ulumhan nga ginatawag nga *agro-ecological* kag *agro-industrial*, sa ngalan kuno sang pagpauswag halin sa gagemayan nga pagpanguma pakadto sa mas daku, produktibo kag sistematiko nga gamit sang duta. Talalupangdon ang mga plantasyon sa prubinsya sang Quezon kag Palawan nga ginatamnan sang *industrial crops* pareho sang tuba-tuba (*jathropa*) kag balinghoy (*cassava*) para sa *bio-fuel*, kag malunggay para naman sa gamit-medikal kag nutrisyon.

Sa mga mabukid nga lugar sang rehiyon, ginapatuman ang Integrated Social Forestry (ISF) kag Community Based Forest Management Program (CBFMP) nga nagapalayas sa mga mangunguma nga nabuhi sa pagtanom sang produkto nga pagkaon. Talalupangdon ini sa prubinsya sang Batangas kag sa mas madamo pa nga kaso sa Palawan kag Mindoro kon sa diin daku pa ang ginasakop nga mga katalunan kag kakahuyan.

Ginapatingkad sang mga kaso sang pagpang-agaw ang monopolyo nga kontrol sang duta sa Southern Tagalog. Nagapagsundayag sa rehiyon ang pinakadaku nga agalon nga mayduta, burgesyakumprador kag higante nga *land developer* pareho sang mga Ayala, Cojuangco, Sy, Tan, Zobel, Roxas, Puyat, Lopez, Yulo, Reyes kag Murray.

Ara man sa rehiyon ang pinakadaku nga korporasyon sa *real estate* pareho sang Ayala Land Inc., SM Development Corporation, Manila Southcoast Development Corporation, LandCo, Fil-Estate, San Cristobal Realty Corporation, Laguna Estate Development Corporation, Green Circle Properti-

Ginkuha sa report nga ginhanda sang Regional Peasant Secretariat sang Southern Tagalog. Sa masunod nga isyu: Opensiba sang Mangunguma bilang sabat sang nagahimakas nga pumuluyo sa rehiyon.

es, Crown Asia, Kuok-Philippines Property, Inc., Moldex, Cathay Land, Inc. nga kon usisaon ang pagpanag-iya ginakapitalan o indi gani ara sa sirkulo man sang mga agalon nga mayduta nga nau-na na nga nasambit.

Indi lang sa Southern Tagalog natabo ang malaparan nga pagpang-agaw sang duta. Sa lainlain nga bahin sang pungsod, nagapaguna ang mga lokal nga agalon nga mayduta kag dumuluong nga

korporasyon nga mahugakom ang pinakapaborable kag pinakamanggaranon nga kadutaan para sa kaugalingon nga benepisyo. Sulsol ini sang mga polisiya sang reaksyunaryong estado sandig sa “imperyalistang globalisasyon” kag liberalisasyon sang negosyo kag pagpangapital. Ginhatagan sila sang kahilwayan nga dambungan ang duna nga manggad sang pungsod sa kahalitan sang lokal nga ekonomya kag sang pumuluyo. **AB**

Pagpanghimulos sa mga ulutanon sa Southern Tagalog

Ang produksyon sang ulutanon isa sa mga nagabuhi sang mga mangunguma sa Southern Tagalog (ST) kag iban pang bahin sang pungsod. Nagapadaku ang produksyon sini, partikular sa Quezon kag Laguna, nga sadto kilala sa niyugan.

Ang Laguna ang may pinakamataas nga produksyon sang ulutanon diri. Sadtong 2006, nag-abot sa 86,091 tonelada ang produksyon sang ulutanon diri. Isa man sa pinakadaku nga prodyuser sang ulutanon ang Quezon, ang pinakadaku nga prubinsya sa rehiyon. Bentaha sini ang maayo nga klima sa Mt. Banahaw kag mapino nga duta naman sa mga banwa sang Sariaya, Lucban kag Candelaria.

Pagpanghimulos nga pyudal sa mga mangunguma. Gagmayan kag lapta-lapta ang produksyon sang ulutanon sa rehiyon. Atrasado ang mga kagamitan nga ginagamit sa pagtanom, pag-atipan kag pag-ani sang ulutanon.

Bangud kadam-an sa mga mangunguma sa ST wala sang duta, napilitan sila nga mag-arkila sang duta sa mga agalon nga mayduta.

Lainlain nga iske-ma sang usura kag indi

patas nga negosyo sa tunga sang mga mangunguma kag negosyante ang ginapaluntad. Ang mga agalon nga mayduta, bisan indi signipikante ang numero, may mas o menos 100 ektaryang kadutaan. Ginaparentahan nila ini sa mga imol nga mangunguma. Pati ang mga ahensya sang gubyrno may ara nga mga pribadong korporasyon nga matalauma pareho sang Department of Labor and Employment (DOLE) nga may 36 ektarya kag Project Development Assistance Center (PDAC) nga may ara 11.5 ektaryang kadutaan nga ginaparentahan man nila imbes nga ipagamit sang libre. Mismo ang Department of Agriculture nagaparenta sa mga mangunguma nga may patong nga interes nga 20% kada tuig.

Daku nga buhin sa kita sang mga mangunguma ang renta nga ginabayad nila para sa duta. Bisan nagalab-ot sa isa tubtob duha ka ektarya lang ang ginataman sang isa ka mangunguma sang ulutanon, nagalab-ot sa P20,000 kada ektarya ang renta sa isa ka tuig. Sa *quintosan*, nga lapnagon sa Laguna nalanang sa P2,000 ang renta sa kada 1/4 anuman ang matabo sa ani. Kada panahon sang anihan ginapaba-

rato sang mga *middleman* sa mga mangunguma sa mga produkto nila nga ulutanon.

Ang mga nahanunga nga mangunguma naman nabudlayan sa pagtanom bangud pinakadaku na ang kapital nga P30,000 para sa produksyon sang isa ka klase sang ulutanon sa isa ka ektarya lang sang duta. Ang iban nangutang sang “5-6” (o 20% interes kada adlaw) para makatanom.

Mataas ang balor sang mga binhi kag abono nga ginabaligya sa mga mangunguma. Halimbawa, ang ginabaligya nga abono sa isa ka lugar sa Quezon nagabalor sang P1,000 kada duha ka sako samtang ang pestisidyo ginabaligya sang P560 kada bote. Ang renta sa arado P300 kada adlaw. Wala sang mabulig ang gubyrno sa pagpamagan sang palas-anon sang mga mangunguma bangud isa ka pakete lang sang liso nga binhi ang ginapanagtag sini sa kada mangunguma. Ang pag-atake man sang mga peste kag bagyo kag iban pa nga kalamidad paktor man sa pagpanubo sang kita. Kon kis-a wala gid sang kita ang mga mangunguma.

Manubo ang sweldo nga ginabaton sang mga mamumugon sa uma. Kinaandan nga sweldo nila nga ginatalana sang Regional Wage Board sang Southern Tagalog nagalab-ot lang sa P200-250 kada adlaw. Ang bayad naman sa ila nga kabayo sa paghakot sang mga gamit P1.00 lang kada kilo samtang ang bayad sa mga nagapamupo kag nagahakot nga mamumugon sa uma nakadepende kon pila ka kilo ang ila nahakot. **AB**

Isa ka dekada nga paghimakas kag mga kadalag-an sang ILPS

Napulo na ka tuig ang nagligad halin sang hiwaton ang una nga pangkalibutanon nga asembleya sang International League of Peoples' Struggles (ILPS) sa The Netherlands. Gintukod ang ILPS para magbalay sang malapad nga kontra-imperyalista kag demokratikong alyansa sang mga pormasyon kag kahublagang masa. Katuyuan sini nga ibuyagyag kag pamatukan ang indi makatawo nga mga polisiya kag gawi sang mga kumpanya nga multinasyunal, mga reaksiyunaryong gubyrno kag pangkalibutanon nga institusyon pareho sang IMF, World Bank, WTO kag alyansa militar.

Paagi sa ILPS naghiliusa kag nagbuligay ang mga demokrati-ko kag anti-imperyalista nga organisasyon pareho sang mga unyon kag mga organisasyon sang kababainhan, pamatan-on, mangunguma, manunudlo, mamumugon sa ikaayong lawas, mamahayag, manunulat, syen-

tista kag teknolohista, mga abugado kag iban pa nga propesyunal, amo man ang mga popular nga kahublagan kag kampanya.

Nakahiwat na sang tatlo ka internasyunal nga asembleya ang ILPS. Ang ikaapat nga asembleya ginhiwat sining Hulyo 7-9 sa Pilipinas.

Matingkad ang pagsulong nga naagum sang ILPS sa patag sang pangpulitika nga edukasyon angut sa importanteng isyu kag halambalanon internasyunal. Mataas ang nalab-ot sini nga lebel sang paghiliusa kag militansya bunga sang lubos nga pagtuon kag pag-uyat sa anti-imperyalista nga pakig-alyansa kag paghiliusa. Madinalag-on sini nga napangibabawan ang mga pagtinguha sang mga paltik nga Maoistang grupo nga waskon ang paghiliusa sang Liga kag ilihis ini pakadto sa anarkista o Trotskyistang dalan.

Sa subong, ang ILPS ang pangunahon nga pormasyon sang mga organisasyong masa nga kumprehensibo nga nagatalakay sa importanteng halambalanon sa paghimakas para sa pungsodnon kag kahilwayan sosyal. Gi-

"ILPS..." sundan sa pahina 14

Produksyon sang ulutanon sa ST

Ang pagdaku sang sakop sang mga talamnan sang ulutanon sa ST indi bunga sang pagkaganyat sang mga mangunguma nga magsaylo-tanom pakadto sa mas makitaan (*high value cash crop*). Suno sa isa ka pagtuon sang Regional Peasant Secretariat sang ST, ang paglapad sang kadutaan nga natamnan sang utanon sa bilog nga pungsod resulta sang malaparan nga pagpang-utod sang kahoy sa mga katalunan. May inagihan man sa ST nga ang pagkaubos sang niyugan sa Quezon amo ang naghawan sang dalan sa pagtuhaw sang malapad nga ulutanon.

Bangud nagapabilin nga atrasado, gagmayan kag lapta-lapta ang produksyon agrikultural sa pungsod, nagasugal ang mga mangunguma sa pagtanom sang ulutanon nga ginakabig nila nga mas madasig nga magdul-ong sa ila sang kita.

Apang nagaguwa nga indi man malubad sang pagtanom sang ulutanon kag iban pang *high value cash crops* ang problema sang kaimulon sa kaumhan. Sa baylo, padayon gihapon nga nagaluntad ang mga madugay na nga problema sa pagpanguma pareho sang kakulangan sa kapital kag kawad-on sang subsidyo sang gubyrno, mataas nga gastos sa produksyon kumparar sa tuman kanubo sang presyo sang produkto sa uma sa panahon sang tig-alani, kag wala sang mga pasilidad sa pagpundo,

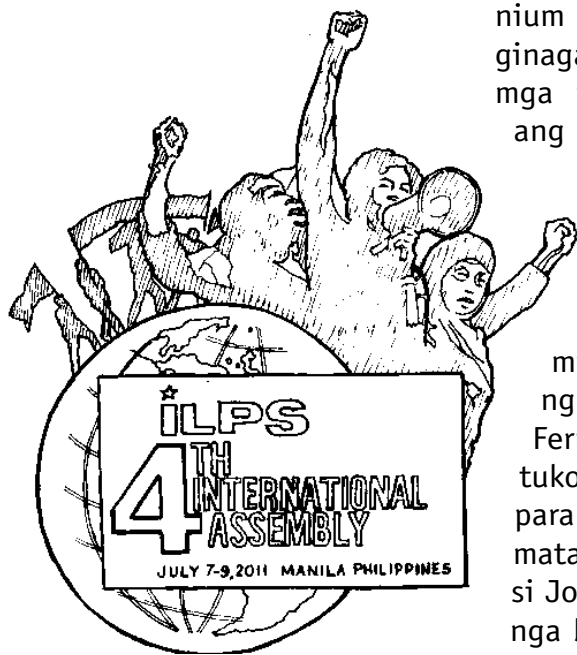
pag-ani kag pagproseso sang mga produkto.

Daku man ang epekto sang importasyon sang barato nga produkto sa uma halin sa ibang pungsod amo gani nga nagdagsa ang sobrang suplay sang utanon nga amo ang nagpanubo sa presyo sang lokal nga produkto kag sa katapusan nagapatay sa industriya.

Indi man mabalibaran nga ang kawad-on sang kaugalingon nga lupa nga matalauma bangud sa pagkainutil sang repormang agraryo nga ginapatuman sang gubyrno amo gihapon ang pundamental nga problema sang mga imol nga mangunguma sa kaumhan.

Sang 2000, may 585,000 ektarya nga kadutaan ang nalista sa produksyon sang ulutanon sa bilog nga pungsod. Sining 2005, nagaabot na ini sa 633,000 ektarya. Sang tuig man nga ina, nagaabot sa 4.5 milyon nga tonelada ang produksyon sang ulutanon o 30% sang kabilugan nga produksyon nga agrikultural. Ini ang nagabug-os sa 9-10% sang kabilugang kita sang mga produkto sa uma sa pungsod.

Mayor nga nagatanom sang ulutanon sa mga lugar nga malamig ang klima--Benguet, Mountain Province, Northern Mindanao kag kabukiran sang Cebu. Lapnagon man ini sa mga kapatagan pareho sang Ilocos, Nueva Ecija, Tarlac, Pangasinan, Laguna kag Quezon. **AB**

naubayan ini sang polisiya sa pagtukod sang nagahiliugyong prente nga internasyunal. Nagalunsar ini sang mga gintingob nga kampanya, paghulag kag masangkad nga mga kumperensya nga internasyunal. Gintingob kag ginkoordina sini ang mga organisasyong masa sandig sa ila nga mga komun nga interes kag padulungan. Kadungan sini, nakig-isa kag ginasuportahan sini ang mga inisyatiba sang mga myembro nga organisasyon.

Isa sa mga una nga ginlunsar nga kampanya sang mga myembro nga organisasyon sang Liga ang mga polisiya sang neoliberal nga globalisasyon kag “gera kontra-terorismo” sang US. Sang Pebrero 2003, naghulag ang Liga upod ang minilyon nga pumuluyo para kundenahon ang pagsakop sang US sa Iraq kag suportahan ang paghimakas sang pumuluyo nga Iraqi.

Nagpartisipar ang mga myembro nga organisasyon sa mga aksyon protesta batuk sa IMF, World Bank, WTO kag World Economic Forum. Sa Asia kag Africa, gin-umpisahan sini ang mga kampanya batuk sa Millen-

nium Development Goals nga ginagamit nga pangtabon sang mga imperyalista para takpan ang ila nga pagpandambong.

Naglunsar ini sang mga kampanya para ipanawagan ang paghilway sa mga detenido pulitikal pareho kanday Memik Horuz, ikaduha nga pangulo sang Liga, kag Irene Fernandez, awditor sini. Gintukod sang ILPS ang DEFEND para sakdagon ang mga kinamatarung sang upisyal sini nga si Jose Maria Sison pagkatapos nga bansagan siya nga terorista sang US, The Netherlands kag sang European Union.

Ginlunsar sang ILPS ang Mumbai Resistance 2004 para pamatukan ang repormistang linya nga nagaluntad sa Mumbai Social Forum sang tuig nga ina. Sang 2005, nagpartisipar ini sa mga aksyon kag kumperensya nga nagpamatuk sa mga gerang agresyon sang US kag nanawagan para sa gilayon nga paghilway sang mga detenido pulitikal. Aktibong gindependensahan sang ILPS ang mga upisyal kag myembro sini nga gin-itan sang mga reaksyunaryong gubyrno.

Kadungan sang mga internasyunal nga kampanya sang ILPS, aktibo ang mga myembrong organisasyon sa mga protesta sa kada sakop. Lakip sa mga isyu nga ginatubang nila ang mga paglapas sa tawhanong kinamatarung sa Pilipinas, Turkey, India, Brazil kag iban pa. Aktibo man ang mga myembrong organisasyon sa mga lokal nga isyu sa Nepal, Palestine, Turkey kag iban pa. Sang 2008, ginlunsar sang Liga ang una nga internasyunal nga kumperensya angut sa mga migrante nga mamumugon kag *refugee*.

Sang tuig man nga ina, liwat

nga ginbuhi sang ILPS ang RESIST, isa ka pormasyon batuk sa imperyalistang globalisasyon kag gerang agresyon. Nag-organisa ini sang kumperensya nga gintambungan sang mga eksperto sa ekonomya sa The Netherlands, Indonesia, US, South Africa kag Pilipinas. Aktibo sini nga gindala kag ginduso ang anti-imperyalista kag maki-pumuluyo nga pag-analisa kag panindugan sa lainlain nga mga internasyunal nga kumperensya.

Subong nga tuig, imbolbado ang Liga sa mga kampanya batuk sa pagpanalakay sang US kag NATO sa Libya, para sa paghilway kay Julian Assange kag pagpangapin sa iban pang biktima sang pangpulitika nga paghingabot. Aktibo sini nga ginsulong ang pagsaulog sa pangkalibutanon nga adlaw sang kababainhan, pagtukod sang paghiliusa sang mga mangunguma sa Asia kag pagpakig-isa sa pumuluyo nga biktima sang mga kalamidad kag kahalitan nga dulot sang imperyalista nga pagpandambong.

Ang nasambit nga kampanya, aksyon protesta kag internasyunal nga kumperensya pila lang sa mga paghulag nga ginpasakupan o ginlunsar sang ILPS kag mga myembrong organisasyon sini sang nagligad nga dekada.

Ang ILPS sa subong ang nagatindog nga pinakamalapad nga internasyunal nga pormasyon sang mga demokratiko kag anti-imperyalista nga organisasyong masa. Minilyon ang katapuan sang mga organisasyon nga napasulod diri, nga nakalunsar sang mga kampanya sa kada mga sakop samtang aktibo nga nagapasakup sa mga internasyunal nga kampanya nga ginkasa sang sentro sini. Paagi sa pagpakig-isang prente kag direktang pag-organisa sa pumuluyo, labi pa nga napabaskog sini ang kaugalingon kag sa sini nahimo nga nahingalitan ang kontradiksyon sa tunga sang mga imperyalistang pungsod kag mga reaksyunaryo. **AB**

Ginkuha sa mensahe kag report ni Jose Maria Sison nga gintig-uluhan “Ikalipay ang mga kadalag-an sang Liga, lubos nga isulong ang paghimakas.” Si Kaupod Sison ang tagapangulo sang International Coordinating Committee ng ILPS. Bag-o gid lang nalunsar sang Liga ang Ikaapat nga Internasyunal nga Kumperensya sini sa San Mateo, Rizal sadtong Hulyo 7-9. Gintambungan ini sang masobra 500 delegado halin sa masobra 40 pungsod halin sa 350 organisasyong masa.

ANG**Bayan****Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo**Edisyong Hiligaynon
Tuig XLII No. 14
Hulyo 21, 2011
www.philippinerevolution.net*Editoryal*

Maghiliusa batuk sa rehimeng US-Aquino!

Makaligad ang isa ka tuig, wala sang nangdangan ang pumuluyo kundi dugang nga pag-antos, nagapalala nga kaimulon kag grabe nga pagkaulipon sa idalom sang labi nga nangin mapiguson nga rehimeng US-Aquino. Ginapas-an nila ang nagabug-at nga krisis nga resulta sang pagsunod ni Aquino sa daan na nga kontra-pumuluyo kag maki-imperyalista nga dalan sang nagligad nga rehimen.

Madasig nga nadisgusto ang pumuluyo sa wala sang desaysibo nga tikang sang rehimeng Aquino nga lagson, bistahon kag silutan si Gloria Arroyo kag mga kahimbon niya sa pagpandambong kag mga pasistang krimen. Wala sang kinalain sa kroniismo nga ala-Gloria ang ginapakita subong sang rehimeng Aquino sa wala-tuo nga kwestyunable nga mga pagnombrar kag maanomalya nga transaksyon nga ginaumiran sang ginatawag "Kamag-anak, Kaklase, Kaibigan at Kabarilan Inc."

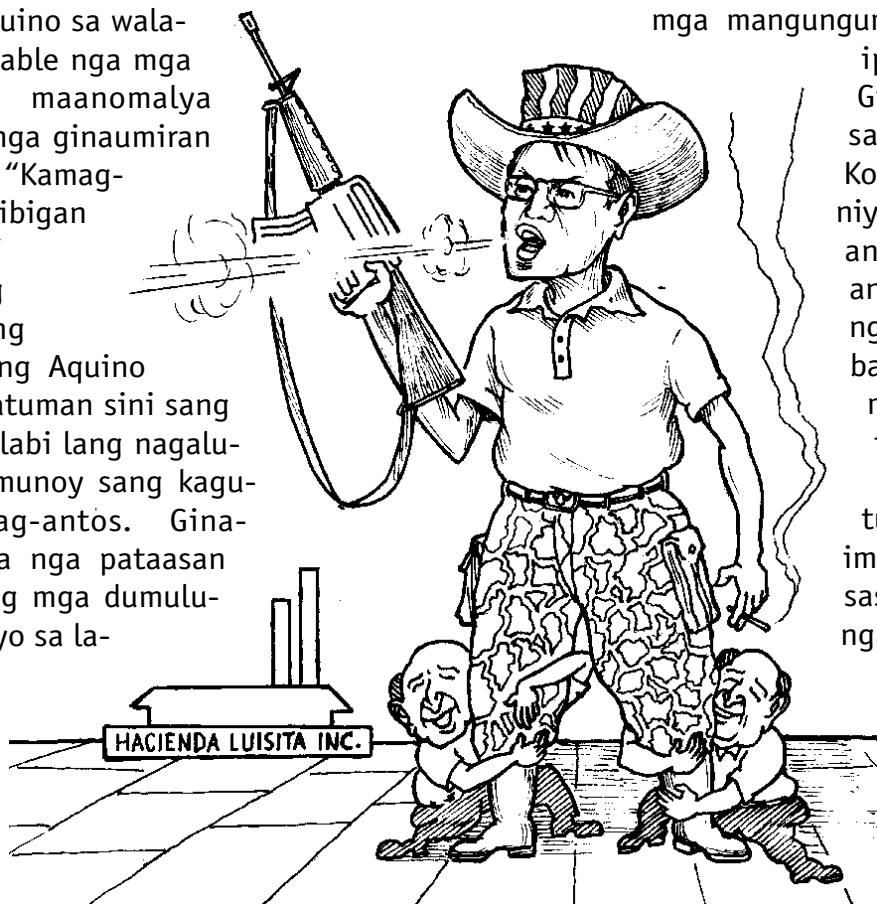
Nagalapnag ang kaakig sang banwa sa rehimeng Aquino bunga sang pagpatuman sini sang mga polisiya nga labi lang nagalummos sa ila sa kumunoy sang kaglutmon kag pag-antos. Ginapahanugutan niya nga pataasan nga pataasan sang mga dumuluong nga monopolyo sa langis ang presyo sang mga produktong petrol-yo sa lokal nga merkado. Mismo ang Malacañang ang nagahatag-

dalan sa pagtaas sang sukot sa mga *expressway*, tren, kuryente, tubig kag serbisyo sa ikaayong lawas kag pang-edukasyon. Sa pihak nga bahin, ginabalagan ni Aquino ang pagtaas sang sweldo sa pihak sang pag-us-os sang tunay nga balor sang kita sang ordinaryo nga pumuluyo.

Padayon ang pagdingot sang tunay nga reporma sa Hacienda Luisita kag iban pang daku nga asyenda. Sunud-sunod ang mga tikang sang pamilya Cojuangco-Aquino para tiplangon, tungaon, pahugon kag tapnaon ang nagahimakas nga mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Ginkalipay ni Aquino ang mandu sang Korte Suprema nga maghimo liwat sang reperendum bahin sa "stock distribution option" liw-as sa panawagan sang mga mangunguma sang asyenda nga

ipangatag ang duta. Ginkalipay man niya sang dampigan sang Korte Suprema ang tiyo niya nga si Eduardo Cojuangco nga angkunon ang "coco levy fund" nga ginpuga halin sa balhas kag dugo sang mga manugniyog sad-tong layi militar.

Sa pihak sang gintuga nga krisis sang imperyalistang "globalisasyon" sining nagligad nga duha ka dekada, pitlit gihapon ini nga ginasakdag ni Aquino. Ginaduso niya ang dugang nga liberalisasyon sang dumuluong nga negosyo kag

**Mga tampok
sa isyu nga ini...****Desisyon sa HLI,
ginapamatukan sg
mga mangunguma**
PAHINA 4**49th IB, ginbunalan
sa Sorsogon** PAHINA 7**Paghimakas
kag mga kadalag-an
sg ILPS** PAHINA 13

Mga pagsulundan sa pagbalhag

1. Ang **ginsundan nga pahina**, nga eksakto nga kopya sang pahina 1 maluwas sa mas malus-aw ang *masthead* o *logo* amo nga para sa mga nagagamit sang *mimeo machine* o nagabalhag paagi sa *v-type*. Gindisenyo ini para indi madali nga masamad ang istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Kuhaon ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Seguruhon nga naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ipadayon ang pag-*print*

3. Ginabuyok ang mga kaupod nga ipaabot sa editoryal istap sang *AB* ang anuman nga problema kaangut sa pagbalhag paagi sa *v-type*. Magpadala sang *email* sa angbayan@yahoo.com